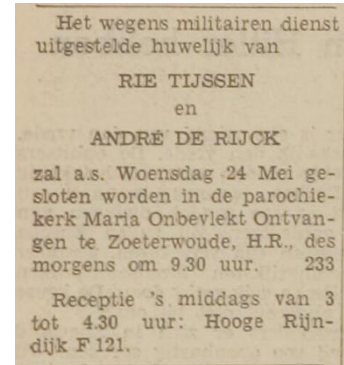

André Jacobus de Rijck is geboren op 10 december 1911 in Ossendrecht. Hij was de zoon van Jacobus de Rijck. Hij kwam uit een katholiek gezin.

André trouwde op 24 mei 1939 in Zoeterwoude met Maria (Rie) Ida Cornelia Tijssen (Zoeterwoude, 10 september 1916. Hun huwelijk was in verband met de militaire dienst van André uitgesteld. Ze kregen twee dochters en 5 zonen.

Hij was hopman (Schipper) bij de katholieke zeeverkennergroep St. Paulus in Leiden. Joop Stijnman werd hier in juli 1933 vaandrig (scoutsleider) en in mei 1938 groepsleider en hopman. De boten van de groep lagen aan de kade bij de Verenigde Touwfabriek aan de Zijldijk in Leiderdorp. Tegenover de kade lag een eiland waar op werd gekampeerd. Door de groep werd onder andere op de Oude Rijn gevaren. André was ook actief voor het clubblad en als technicus verantwoordelijk voor het stencilapparaat.

Vanaf 13 mei 1943 moesten alle radiotoestellen worden ingeleverd zodat niet meer kon worden geluisterd naar verboden radiostations zoals de BBC en Radio Oranje. Hierom werd door een aantal mensen gestart met het nieuwsbulletin *'Herrijzend Nederland'*. Bob Samson nam in het najaar van 1943 het initiatief. Voor de eerste stencilpost werd gebruik gemaakt van de woning van André en Rie aan de Bruggestraat 1 te Zoeterwoude-Rijndijk. Hier werd ook stiekem naar nieuwsberichten geluisterd en werden de teksten uitgetypt. Ook H. Heemskerck, Johann Heinrich Jacobus (Ko) Herfkens, Gijsbertus Gerardus J. (Bob) Samson en J.A.P.A. (Joop) Stijnman waren betrokken bij het maken van het blad. Roel van de Heuvel was ondergedoken bij de familie de Rijck en hij was verantwoordelijk voor de spotprenten en tekende later ook de kop van het blad.

De elektriciteit viel regelmatig uit en daarom stond er een aangepaste fiets klaar waarbij de dynamo voor het licht moest zorgen. Het werd de taak van Bob Samson om dan de pedalen te bedienen. Met een zelfgemaakte kristalontvanger konden de radioberichten alsnog ontvangen worden.

De eerste exemplaren werden op 26 februari 1944 gestencild. Het blad verscheen iedere dag, met een gemiddelde oplage 500 stuks. Ook op de meeste zon- en feestdagen kwam het blad uit. Tegen het einde van oorlog gaven ze zowel een ochtend- en als een avondeditie uit. Op 9 juni 1945 verscheen het laatste nummer van het blad en hield het op te bestaan.

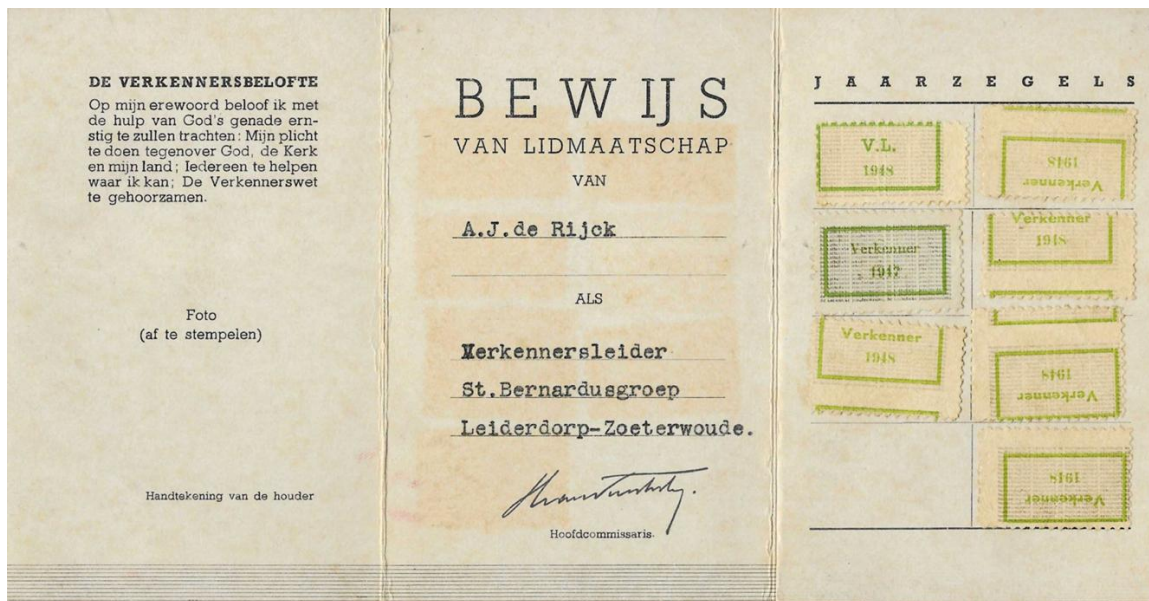
Het vinden van papier was voor veel illegale bladen een opgave. *Herrijzend Nederland* werd uitgegeven op A6 formaat om papier te sparen. Vanaf november 1944 kon papier gekocht worden bij de firma Goddijn in Leiden en vanaf dat moment was er geen tekort meer aan

papier. Er is niet veel bekend hoe en waar het blad werd verspreid. In verband met de veiligheid werd zo min mogelijk contact opgenomen met de verspreiders en lezers. Toen er gewaarschuwd werd voor een inval is de stencil post een paar keer verplaatst. Uiteindelijk werd er in de avonduren gestencild op het gemeentehuis te Leiderdorp waar Joop Stijnman werkte. Hier kon elektrisch gestencild worden waardoor de oplage naar 1000 exemplaren ging. Het moedervel van de stencils werd nog wel op het adres aan de Bruggestraat getypt door Rietje Duym, de vrouw van Joop Stijnman. Ook de luisterpost bleef in het huis van André en Riet.

Naast het uitgeven van het illegale blad zijn er door enkele leden van de groep in de Hongerwinter acties gevoerd tegen de zwarthandelaren in de buurt. Ze werden van hun energie- en voedselvoorraden beroofd en de kolen en het voedsel werden verdeeld onder de noodlijdende buurtbewoners aan de Hoge Rijndijk. In november 1944 is er door *Herrijzend Nederland* een waarschuwing verspreid aan collaborateurs uit de omgeving van Hazerswoude om niet mee te werken aan het slachten van vee. De verzetsgroep probeerde na de bevrijding het illegale blad voort te zetten als een rooms-katholiek dagblad. Door een controversie mislukte dit en werd de uitgave als neutraal dagblad voortgezet.

Veel jongens wilden lid worden van Scouting na de bevrijding. André en Joop werden weer actief bij hun Zeeverkennergroep. André was van plan dienst te nemen in het leger, maar toen hij daarvoor een opleiding in Engeland moest volgen, besloot hij burger te blijven. Hij ging in 1948 als leiding aan de slag bij de katholieke St. Bernardusgroep in Leiderdorp-Zoeterwoude.

André overleed op 18 augustus 1986 in Breda.

Meer informatie

[De Ondergrondse Pers 1940-1945, 3e herziene druk door Drs. Hans de Vries](#)

[Herrijzend Nederland - Leiden4045.nl](#) *André de Rijck jr.*

[Vliegend Nieuws - Leiden4045.nl](#)

[Leiderdorps museum 2009.pdf](#)

[Leidsch Dagblad | 11 april 1939 | pagina 4 - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken](#)

[Leidsch Dagblad | 20 mei 1939 | pagina 4 - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken](#)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 17, 1933, no. 7, 1933 » 1933-07 - Pag. 7 | Delpher](#)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 24, 1938, no. 5, 1938 » 1938-05 - Pag. 47 | Delpher](#)

[Paulusgroep Leiden - Paulusgroep Leiden](#)

Nieuwsbrief van en voor de enthousiaste verzamelaar van de Ondergrondse Pers 1940-1945 jaargang 2017 – nummer 3

Informatie van André de Rijck jr. (2025)

Foto: De man in Engels uniform, tweede van rechts, is André de Rijck en de man in zeeverkenneruniform (derde van links) is Joop Stijnman. Deze foto's moeten enkele weken na de bevrijding gemaakt zijn. Waarschijnlijk op een locatie in Zoeterwoude-Rijndijk dat tegen Leiden en Leiderdorp aan is gelegen.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.